

Namen van plaagdieren onder de loep

Met de internationaal erkende Latijnse namen van (plaag)dieren kun je je vrijwel overal onder collega's verstaanbaar maken. Met de Nederlandse namen wordt dat al een stuk moeilijker, hoewel ons Nederlands tot ver over de grenzen invloed heeft gehad. Wat bijvoorbeeld te denken van een Franse hareng, een Duitse kabeljau, Deense fes (vis) of een Zuid-Afrikaans aardvark (aardvarken)?

DIERENNAMEN EN UITDRUKKINGEN

Soms zijn dierennamen terug te herleiden naar hun ontstaan. Al is dat niet altijd even eenvoudig en logisch. Waaraan denkt u dat de schelvis zijn naam aan dankt? Niet aan zijn bek, die de vorm van een 'schel'(bel) heeft maar aan zijn 'schel' (schil), omdat het schelvisvlees in dunne plakjes uiteenvalt. Meer dan eens zijn plaagdieren een dankbare bron voor bijnamen en uitdrukkingen. Hoewel, je zou denken dat de uitdrukking 'in de rats zitten' is ontleend aan een rattenplaag, maar dat is niet het geval. Het dankt zijn ontstaan aan een populair Frans soldatendiner, ons bekend onder de naam 'ratatouille'.

(advertentie)

Wist u trouwens wat een 'rat met een staart' nog méér is, behalve soms de oorzaak van hardnekkige overlast? Het is ook de populaire bijnaam voor een kettinghorloge. En met zijn 'Ode aan de Wegluis' in zijn bundel 'Transeuropa' (1955) heeft Jules Deelder het niet over een plaagdier, maar over een Fiat-model uit 1936, ook wel Topolino (muisje) genoemd.

STREEKGEBONDEN DIERENNAMEN

Maar hoe zit het met ons vocabulaire als we terug gaan naar de dialecten in onze taal? Dat een Zeeuw krielkel zegt waar hij een krekkel bedoelt, dat valt nog wel te herleiden. Maar wie weet nog wat een mompel is, een mosse of een meluwe? Onderstaand raadsel test uw kennis! Zet de Nederlandse namen in de juiste volgorde. ■

1. mompel	p. loopkever
2. mosse	e. langpootmug
3. meluwe	s. bladluis
4. schellebieter	m. hommelt
5. zeuge	s. vleesvlieg
6. kattendieker	i. huismus
7. maeneschieter	o. keldermot, pissebed